
ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

УДК 330.332+334.722:65.012.8:343

Т. О. Власюк, к. е. н.

**ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ
УКРАЇНИ У СФЕРІ ЗОВНІШНЬОТОРГОВЕЛЬНИХ ВІДНОСИН**

Анотація. Охарактеризовано чинники забезпечення міжнародної конкурентоспроможності України. Окреслений вплив зовнішньоторговельних відносин на підвищення рівня міжнародної конкурентоспроможності. Запропоновані механізми захисту інтересів національних підприємств на міжнародному рівні для підвищення рівня конкурентоспроможності національної економіки.

Ключові слова: конкурентоспроможність; Україна; зовнішньоторговельні відносини; безпека; підприємства; політика.

Т. А. Власюк, к. э. н.

**ПРИОРИТЕТНЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ ОБЕСПЕЧЕНИЯ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ
УКРАИНЫ В СФЕРЕ ВНЕШНЕТОРГОВЫХ ОТНОШЕНИЙ**

Аннотация. Охарактеризованы факторы обеспечения международной конкурентоспособности Украины. Описано влияние внешнеторговых отношений на повышение уровня международной конкурентоспособности. Предложенные механизмы защиты интересов национальных предприятий на международном уровне для повышения конкурентоспособности национальной экономики.

Ключевые слова: конкурентоспособность; Украина; внешнеторговые отношения; безопасность; предприятия; политика.

Т. А. Vlasyuk, Candidate of Economic Sciences

**SUPPLEMENT OF UKRAINE COMPETITIVENESS IN THE SPHERE
OF FOREIGN RELATIONS PRIORITIES**

Abstract. The factors of Ukraine competitiveness in the sphere of foreign relations supplement are characterized. The impact of foreign relations at improving international competitiveness is outlined. Mechanisms to protect the interests of domestic enterprises at the international level to enhance the competitiveness of the national economy are proposed.

Keywords: competitiveness; Ukraine; foreign relations; security; enterprise; policy.

На сучасному етапі економіка України постала перед викликами не лише зниження рівня технологічного розвитку через нестаче стимулювання впровадження інновацій у вітчизняне виробництво, але і стрімкого економічного спаду внаслідок ескалації воєнних дій, що потребує комплексного системного підходу до визначення і капіталізації ресурсів конкурентоспроможності держави як на національному, регіональному, так і макрорівнях.

Розв'язання проблеми низького рівня конкурентоспроможності України на міжнародних ринках потребує оновлення національної стратегії економічного розвитку і зовнішньої економічної політики. Ці дії мають адаптувати економіку України до новітніх викликів і загроз, а насамперед – до сучасних тенденцій глобалізованої торгівлі.

Метою статті є визначити пріоритетні напрями забезпечення конкурентоспроможності України у сфері зовнішньоторговельних відносин.

Завданнями статті є: проаналізувати тенденції рівня глобальної конкурентоспроможності України за останні 10 років; виявити чинники зовнішньоторговельної діяльності, що істотно впливають на рівень конкурентоспроможності України; запропонувати механізми посилення кон-

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

курентоспроможності вітчизняних підприємств на зовнішніх ринках для зміцнення економічної безпеки України.

Ідеологія національної конкурентоспроможності формалізована у наукових дослідженнях М. Портера, визначає, що конкурентоспроможними є ті держави, які

вибирають інститути і політику, що сприяє довгостроковому зростанню [1, с. 49]. Необхідність забезпечувати конкурентоспроможність держави в умовах глобалізації як стратегічна передумова її розвитку визначена у працях таких дослідників, як І. Школи, Д. Лукашенка, А. Кредісова, А. Мокія, М. Флейчук, О. Бабінської, Я. Базилюк та ін. [2-5].

Аналіз тенденцій зміни позиції України у рейтингу глобальної конкурентоспроможності засвідчує про її порівняно недостатньо високий рівень у глобальному вимірі і її зниження у 2015-2016 рр. (табл. 1).

Таблиця 1

Рік	Індекс конкурентоспроможності	Темп росту індексу	Позиція у рейтингу/ кількість країн у рейтингу
2006-2007	4,03	–	69/121
2007-2008	3,98	-0,05	73/131
2008-2009	4,09	+0,11	72/134
2009-2010	3,95	-0,13	82/133
2010-2011	3,90	-0,05	89/132
2011-2012	4,00	+0,10	82/142
2012-2013	4,14	+0,14	73/144
2013-2014	4,05	-0,11	84/148
2014-2015	4,14	+0,11	76/144
2015-2016	4,03	-0,11	79/140

Складено за: [6]

Цей індекс формується з урахування конкурентоспроможності як самої держави (конкурентоспроможність публічного сектора економіки), так і приватного бізнесу (приватний сектор економіки). Найістотніше на глобальному рівні на цей індикатор впливає формування раціональних і ефективних ланцюгів створення доданої вартості. Зокрема підвищується конкурентоспроможність тієї країни, яка акумулює у власній економічній системі механізми продукування найістотнішої частки доданої вартості продукту, що найчастіше відображається у інтелектуальній компоненті доданої вартості: продукування новітніх технологій, дизайну, вартісних і унікальних компонент продукту. Тому важливими є показники, що характеризують рівень інноваційності вітчизняних підприємств, їх досвідченості на ринках, доступ до іноземних ринків тощо.

Для оцінки впливу показників зовнішньоекономічної безпеки, а також діяльності підприємств – суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності на рівень (індекс) конкурентоспроможності України (залежна змінна) як інтегрального показника нами використано методичний базис багатоваріантного динамічного регресійного моделювання, зокрема, здійснено динамічну балансову кросс-секшн регресію для показників розвитку підприємництва України впродовж 2006-2015 рр. Отримані статистично значимі результати регресійного аналізу, що підтверджено показниками (коефіцієнт кореляції – 0,97; скорегований коефіцієнт детермінації – 0,96; F-критерій Фішера – $p=0,0$; коефіцієнт Дарбіна-Уотсона – 2,0).

До показників, що прямо пропорційно впливають на рівень міжнародної конкурентоспроможності України віднесемо: частку в експорті товарів інноваційної продукції (1,43); обсяг прямих іноземних інвестицій до ВВП, % (1,11); частка ВВП України у структурі світового ВВП % (0,29); обсяг прямих іноземних інвестицій до ВВП, % (0,13); експортну залежність, % до ВВП (0,06). Майже неістотний вплив на конкурентоспроможність має показник частки інноваційної продукції у структурі імпорту. До показників, які мають обернено пропорційний вплив на рівень конкурентоспроможності України віднесемо такі індикатори, як: зміна обсягу валового зовнішнього боргу відносно попереднього року, темп приросту, % (-0,23); ВВП на одну особу, дол. США (0,42); валовий зовнішній борг, % до ВВП (-0,43); зовнішній державний борг по відношенню до ВВП, % (-0,53); імпорт енергетичних ресурсів з однієї країни, % (-0,80), частка сировини у товарному экс-

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

порті, % (-0,91). Найістотніший негативний вплив на конкурентоспроможність України за 10 років мають такі чинники, як частка сировини в товарному експорті, % (-1,07); питома вага провідної країни-партнера в загальному обсязі зовнішньої торгівлі, % (-1,11), імпортна залежність, % до ВВП (-2,36) (табл. 2).

Таблиця 2

Взаємозв'язок між показниками зовнішньоекономічної безпеки, рівнем розвитку країни, зовнішньоекономічною діяльністю підприємств та рівнем конкурентоспроможності України за 2006-2015 рр. (балансова кросс-секшн регресія)

№ показника	Вільний член	Beta	Std. Err.	B	Std. Err.	t(102)	p-level
X ₁	Частка ВВП України у структурі світового ВВП %	0,29212	0,03089	0,02361	0,00250	9,46536	0,00000
X ₂	ВВП на одну особу, дол. США	-0,42279	0,13134	-0,00039	0,00012	-3,22222	0,00173
X ₃	Експортна залежність, % до ВВП	0,05634	0,02834	0,00319	0,00160	1,98969	0,04958
X ₄	Імпортна залежність, % до ВВП	-2,36055	0,09101	-0,07022	0,00011	-1,98588	0,05000
X ₅	Обсяг прямих іноземних інвестицій до ВВП, %	0,13372	0,02780	0,00024	0,00005	4,81491	0,00001
X ₆	Частка в експорті товарів інноваційної продукції	1,42619	0,20471	0,00052	0,00008	6,97397	0,00000
X ₇	Частка сировини в товарному експорті, %	-1,07355	0,27919	0,02931	0,00841	3,49059	0,00072
X ₈	Питома вага провідної країни-партнера в загальному обсязі зовнішньої торгівлі, %	-1,11137	0,10685	-0,01936	0,00186	-10,41150	0,00000
X ₉	Імпорт енергетичних ресурсів з однієї країни, %	-0,80140	0,03642	-0,24866	0,03005	-8,28448	0,00000
X ₁₀	Зовнішній державний борг по відношенню до ВВП, %	-0,53191	0,05038	-0,00004	0,00001	-2,62092	0,01019
X ₁₁	Валовий зовнішній борг, % до ВВП	-0,42743	0,04126	-0,000265	0,00219	-7,3416	0,00808
X ₁₂	Прямі іноземні інвестиції до ВВП, %	1,11026	0,106745	-0,01934	0,001859	-10,4011	0,000132
X ₁₃	Частка в імпорті товарів інноваційної продукції, %*	0,00310	0,036381	-0,24841	0,030015	-8,2762	0,000416
X ₁₄	Зміна обсягу валового зовнішнього боргу відносно попереднього року, темп приросту, %	-0,23178	0,050330	-0,00004	0,000014	-2,6183	0,010182
X ₁₅	Частка сировини у товарному експорті, %	-1,07234	0,054165	-0,03113	0,005398	-5,7664	0,000551

Regression Summary for Dependent Variable: Y1 (Spreadsheet1.sta)

R= 0,974365491 R²= 0,9638177 Adjusted R²= 0,961506135, F(18,141)=244,80

p<0,0000 Std.Error of estimate: 1,6123

$$(GC\_U)_t = 0,318 + 0,404 EBZED_{t-1} - 0,122 Inv_{t-1} - 0,183 Ent_{t-1} - 0,354 ED_{t-1}$$

$$(0,392) (-2,915^{**}) (-3,977^*) (-1,63^{***})$$

(1)

$$R=0,97; R^2=0,96; DW=1,7$$

де I(GC_U)_t – індекс конкурентоспроможності України;

EBZED – індекс зовнішньоекономічної безпеки;

Inv – зведений індекс показників інвестиційної діяльності інвестицій в освітню сферу;

Ent – зведений індекс ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємств;

ED – зведений індекс показників економічного розвитку країни; t – часовий лаг.

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

Показники зовнішньоекономічної безпеки України за останні роки знаходяться на критично низькому рівні. Незважаючи на те, що значення індикаторів цього субіндексу економічної безпеки незначні, їх покращення істотно впливає на зміцнення конкурентоспроможності.

Найбільше підвищує рівень конкурентоспроможності України частка інноваційної продукції у структурі експорту, що обумовлює доцільність фокусування державної політики на покращанні цього показника для загального зростання конкурентних позицій. При цьому потрібно виходити з того, що забезпечення конкурентоспроможності економічних суб'єктів у зовнішньоторговельних відносинах істотно залежить від ідентифікації факторів її забезпечення в національній економіці. На наш погляд, зміцнення конкурентоспроможності українських підприємств можливе за умови застосування комплексного підходу щодо підвищення їх підприємницької активності, зростання продуктивності праці, розширення застосування ефективних стимулів інноваційного розвитку, використання фінансових можливостей міжнародних ринків.

У сучасних міжнародних торговельних відносинах країни дедалі більше орієнтуються на зарубіжні ресурси для експорту власних товарів, які потім можуть бути додатково оброблені в країнах-партнерах. Так, від 30% до 60% експорту країн G20 складаються з проміжних ресурсів, якими торгують в межах глобальних ланцюгів доданої вартості. При цьому важливим залишається вплив регіонального фактору. Наприклад, 13% від загального обсягу експорту Китаю бере свій початок у сусідніх країнах Азії, 13% доданої вартості Мексики імпортується зі США і 14% загального обсягу доданої вартості в експорті Німеччини – зі сусідніх європейських країн. Експертами встановлено, що подолання перешкод інтегрування до глобальних ланцюгів доданої вартості сприяє прискоренню економічного розвитку країн, що розвиваються (в результаті темпи зростання ВВП на душу населення приблизно на 2% випереджають середній рівень для інших країн [8]).

Результати дослідження. Включення України до глобальних ланцюгів доданої вартості є стратегічним пріоритетом забезпечення високого рівня конкурентоспроможності у сфері зовнішньоторговельних відносин. Спираючись на провідну міжнародну практику країн, що розвиваються, наголосимо на визначальній ролі держави у таких процесах. Саме держава є відповідальною за інтеграційні процеси, приєднання до міжнародних торговельних блоків, адаптацію національного законодавства до міжнародних стандартів, імплементацію сучасних прогресивних тактик та вжиття невідкладних заходів у відповідь на виклики глобального середовища. Для України визначимо такі першочергові напрями забезпечення конкурентоспроможності у сфері зовнішньоторговельних відносин:

I. Підвищення результативності використання потенціалу зон вільної торгівлі. Ключовою складовою зміцнення міжнародних позицій України є її активна позиція у створенні зон вільної торгівлі з провідними торговельними партнерами. Протягом останнього періоду Україна уклала низку важливих угод про зони вільної торгівлі, насамперед з ЄС (почала працювати з 1 січня 2016 р.) та Канадою (укладена в липні 2016 р.) Проте, залишаються достатньо важливі торговельні партнери, з якими необхідне укладення подібних угод, як з окремими країнами, так і з існуючими та потенційними торговельними блоками.

Для реалізації потенціалу Угоди про зону вільної торгівлі з ЄС, як найбільш масштабного інтеграційного проекту України, необхідно:

- істотно інтенсифікувати та встановити часові «маяки» остаточної практичної адаптації українських технічних регламентів до стандартів ЄС;
- завершити гармонізацію вітчизняних санітарних та фітосанітарних заходів із стандартами відповідних заходів, прийнятих в ЄС та забезпечити їх впровадження на усіх рівнях системної ієрархії управління економікою;
- розробити систему заходів щодо сприяння вітчизняним виробникам у сертифікації продукції для експорту на ринках країн-членів ЄС потенційно конкурентоспроможних вітчизняних товарів;
- запровадити аналогічні до чинних у ЄС законодавчі акти з питань кормів, інформування споживачів про властивості і безпеку споживання харчових продуктів, загальні вимоги до пред-

---

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

метів та матеріалів, що контактують із харчовими продуктами, а також щодо ветеринарного контролю на кордоні.

- розробити план заходів щодо сприяння налагодженню дипломатичними представництвами України в країнах ЄС контактів з потенційними імпортерами вітчизняної продукції, насамперед тієї, що підпадає під тарифні квоти, та створення інформаційної бази таких імпортерів, а також мотивування їх на звернення до органів своїх країн за наданням тарифних квот Україні.

- підготувати навчальні програми для експортерів з використання хімічних речовин, забезпечення продовольчої безпеки, виконання міжнародних санітарних і фітосанітарних норм;

- постійно поширювати інформацію із застосуванням провідних інформаційно-комунікативних технологій щодо хімічних продуктів, дозволених для використання у вирощуванні продуктів харчування та з інших аспектів сучасних сільськогосподарських технологій і практики.

- розробити та широко проводити міжнародну PR-кампанію щодо створення позитивного іміджу бренду «український товар».

II. Активізація вітчизняної економічної дипломатії. На даний час Україна лише із суттєвим запізненням реагує на міжнародні інтеграційні тенденції.

З метою оперативного реагування на процеси формування нових торговельних блоків необхідно:

- проводити активну політику щодо укладання угод про вільну торгівлю з країнами-учасниками переговорів про створення торговельних блоків. Такі угоди слід укладати не тільки з нинішніми торговельними партнерами, а й з країнами, які в перспективі можуть стати ринком збуту вітчизняної продукції;

- інтенсифікувати неформальні переговори з партнерами з ЄС, а також і з США, зокрема щодо створення Трансатлантичної зони вільної торгівлі (ТАЗВТ). Передусім йдеться про своєчасне з'ясування питань щодо необхідності корегування строків та обсягів імплементації Україною технічних стандартів ЄС у випадку можливої зміни та уніфікації відповідних стандартів у відповідності до умов угоди про створення ТАЗВТ;

- сприяти проведенню в Україні детальних науково-прикладних досліджень доцільності створення ТАЗВТ та інших торговельних блоків з метою вироблення державної позиції щодо них;

- налагодити тісніші ділові відносини з секретаріатом Транстихоокеанського партнерства та з секретаріатом АСЕАН маючи на увазі пошук форм безпосередньої співпраці України з цими торговельними блоками.

III. Розбудова логістичної інфраструктури експортної діяльності. Необхідна активізація створення нових логістичних маршрутів як для перевезення вітчизняних товарів, так і для імпорту необхідної для їх вироблення сировини.

Для побудови нових та покращення існуючих логістичних маршрутів для зовнішньої торгівлі товарами потрібно:

- розробити національну стратегію для спільного застосування урядом і приватним сектором при визначенні режиму переговорів з судноплавними компаніями;

- сприяти виходу на ринок нових постачальників послуг в морських перевезеннях;

- забезпечити стабільне функціонування маршруту поставок товарів між Китаєм та Європою («Новий шовковий шлях»), що сприятиме повній інтеграції до найбільш перспективного глобального логістичного маршруту;

- реалізувати інвестиційно-інфраструктурні проекти, спрямовані на побудову мережі зерносховищ на берегах ріки Ніл, що дозволить значно збільшити експорт зернових до країн цього регіону;

- диверсифікувати участь у інвестиційних проектах з перетворення території вздовж розширеного Суецького каналу у міжнародний логістичний центр та промисловий Hub з метою використання збільшеної його пропускної спроможності та інтенсифікації товаропотоків з України через нього.

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

IV. Запровадження нової якості інвестиційної політики. Актуальним є запровадження заходів ефективнішого залучення прямих іноземних інвестицій з метою використання нецінових факторів конкурентоспроможності виробничого сектору, у тому числі експортоорієнтованого. Тільки так можливо поступово інтегрувати економіку країни в ланцюги створення доданої вартості і виробничі мережі на регіональному і глобальному рівнях. При цьому однією з основних цілей державних програм підтримки повинно стати залучення іноземних інвестицій в розвиток експорту, виробничих і високотехнологічних галузей. Для максимального використання потенціалу іноземного інвестування для зміцнення експортної конкурентоспроможності економіки України необхідно:

запровадити дієву систему заходів поліпшення інвестиційного клімату, зокрема через створення національного агентства сприяння іноземним інвестиціям, розробку стимулів фіскального (податкові пільги у вигляді зниження ставки податку на прибуток або звільнення від сплати податку на прибуток на певний період, податкових канікул, прискореної амортизації, звільнення від сплати імпорتنих мит і зборів для низки груп капітальних товарів, податкові пільги для певних видів витрат) або фінансового характеру (пільгові кредити, кредитні гарантії, державне страхування за пільговими ставками) з метою зниження податкового навантаження компаній;

– активізувати подальшу лібералізацію дозвільного регулювання господарської діяльності, що має передбачати скорочення процедури реєстрації компаній, спрощення умов отримання доступу до землі, зменшення дозволів та погоджень, забезпечення прозорості та неупередженості ліцензійно-дозвільних процедур, автоматичне продовження термінів ліцензій;

– забезпечити розвиток системи інформаційно-консультаційного забезпечення інвестування, що зокрема має передбачати збір, публікування і поширення основної інформації стосовно економічних та правових засад інвестиційного клімату в країні, макроекономічного та політичного середовища, галузевих умов, можливих форм та умов бізнес-діяльності, інформації з правових та економічних аспектів міжнародної діяльності, надання відповідних статистичних даних;

– створити інституційну систему подальшого супроводження інвесторів, що вже реалізують інвестиційні проекти в країні, зокрема через періодичне проведення опитування компаній, регулярну взаємодію з компаніями з питань зміни умов їх діяльності, нового законодавства тощо;

– розробити механізми державно-приватного розподілу ризиків через впровадження відповідних програм страхування інвестиційної та зовнішньоторговельної діяльності;

– законодавчо врегулювати питання стимулювання трансферу технологій, створення або зміцнення діючих центрів трансферу технологій;

– запровадження програм кредитування на вигідніших умовах, ніж звичайні комерційні умови, для фінансування придбання засобів виробництва і проміжних товарів в межах затверджених проектів, пов'язаних з трансфером технологій;

– створити умови розвитку механізмів зовнішньоторговельного фінансування.

V. Адаптувати механізми захисту національних інтересів на зовнішніх ринках до кращих світових практик та визначити напрями української зовнішньої конкурентної політики, зокрема:

Активізувати боротьбу з неконкурентною поведінкою відносно українських підприємств на зовнішніх ринках, здійснюючи моніторинг та попередження неконкурентної поведінки суб'єктів на зовнішніх ринках, які домовляються між собою, порушуючи основні принципи конкуренції, або монополістів, які зловживають домінуючим становищем на ринку і, відповідно, стримують експортний потенціал українських підприємств.

При ідентифікації неконкурентної поведінки відносно українських підприємств важливо попереджувати колективні дії конкурентів, особливо на ринках третіх країн, щодо: укладання угод, що прямо або опосередковано фіксують ціни купівлі-продажу або інші умови торгівлі; домовленостей про розподіл ринків збуту або постачання; практик дискримінації та дискредитації українських підприємств; примушення українських підприємств до виконання додаткових зобов'язань, непов'язаних із предметом контрактів. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України повинно завчасно готувати заходи захисту інтересів національних підприємств з відповідним зверненням до міжнародних організацій.

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

Висновки. В аспекті удосконалення інституціонального базису реалізації пріоритетних напрямів забезпечення конкурентоспроможності необхідно:

– розробити державну Програму забезпечення конкурентоспроможності українських підприємств на зовнішніх ринках, яка має врахувати аспекти: планування цільових пріоритетів, кількісної та якісної присутності українських виробників в міжнародних ланцюгах створення доданої вартості; оперативне реагування на антиконкурентні дискримінаційні заходи щодо українських виробників на зовнішніх ринках;

– розроблення заходів інформаційної політики щодо протидії дискредитації українських виробників, попередження свідомої дискредитації їх іміджу на міжнародному рівні з боку недобросовісних конкурентів, або країн;

– здійснення заходів з удосконалення законодавчого та представницького забезпечення конкурентної політики на міжнародному рівні (залучення українських спеціалістів до аналітично-дорадчих та консультативних міжнародних груп у сфері антимонопольного законодавства; опрацювання можливостей розширення українського представництва в керуючих органах СОТ, МФО тощо).

Література

1. Портер, М. Стратегія конкуренції : Методика аналізу галузей і діяльності конкурентів / М. Портер; пер. з англ. А. Олійник та Р. Сільський. – К. : Основи, 1997. – 390 с.
2. Школа, І. М. Економіка України в умовах глобалізації : монографія / І. М. Школа, О. В. Бабінська. – К. : Видавництво «Книги – XXI», 2010. – 528 с.
3. Мокій, А. І. Структурні деформації, диспропорції та конкурентоспроможність економіки України / А. І. Мокій, М. І. Флейчук, А. М. Гуменюк // Проблеми и перспективы развития сотрудничества между странами Юго-Восточной Европы в рамках Черноморского экономического сотрудничества и ГУАМ : сборник научных трудов. – 2011. – Т. 2. – С. 503-510.
4. Кредісов, А. І. Управління зовнішньоекономічною діяльністю : навч. посіб. для студ. екон. вузів і ф-тів / А. І. Кредісов, С. М. Березовенко, В. В. Волошин, Г. М. Биков, В. П. Мазуренко. – 2-е вид., випр. і доповн. – К. : ВІРА-Р : Алерта, 2002. – 544 с.
5. Базиліук, Я. Б. Конкурентоспроможність національної економіки : сутність та умови забезпечення / Я. Б. Базиліук. – К. : НІСД, 2002. – 186 с.
6. GCR [Electronic resource]. – Retrieved from : <http://www.weforum.org/issues/global-competitiveness>.
7. Staying competitive in the global economy. Moving up the value chain. – Paris : Organization for economic co-operation and development, 2007. – 130 p.
8. Global Value Chains : Challenges, Opportunities, and Implications for Policy. Report prepared for submission to the G20 Trade Ministers Meeting on July 19, 2014 in Sydney, Australia / OECD, WTO and World Bank Group. Retrieved from. - Retrieved from : https://www.oecd.org/tad/gvc_report_g20_july_2014.pdf.

References

1. Porter, M. E. (1997) *Competitive Strategy : Techniques for Analyzing Industries and Competitors*. Translated edition. Kyiv. Osnovy.
2. Shkola, I. M. & Babinska O. V. (2010) *Ekonomika Ukrainy v umovah globalizatsiji* [Economic of Ukraine on the condition of globalization]. Kyiv. Knyhy-XXI.
3. Mokij, A. I. & Fleychuk, M. I. & Humenyuk, A. M. (2011) *Strukturni deformatsiji, dysproportziji ta konkurentospromozhnist' ekonomiky* [Structural deformations, disproportions and competitiveness of Ukrainian economic]. Problems and development perspectives of cooperation between countries of South-East Europe in the frame of Black sea economic collaboration and GUAM. V. 2. P. 503-510.
4. Kredisov, A. I. (2002) *Upravlinnja zovnishnjoeconomicchnjyu dijaln'istyu* [Management of international relations]. Kyiv. NISS.
5. Bazylyuk, Ya. B. (2002) *Konkurentospromozhnist' natsional'noji ekonomiky* [National economic competitiveness]. Kyiv. NISS.
6. GCR [Electronic resource]. – Retrieved from : <http://www.weforum.org/issues/global-competitiveness>.
7. Staying competitive in the global economy. Moving up the value chain (2007). Paris : Organization for economic co-operation and development.
8. Global Value Chains : Challenges, Opportunities, and Implications for Policy (2014) Report prepared for submission to the G20 Trade Ministers Meeting on July 19, 2014 in Sydney, Australia/ OECD, WTO and World Bank Group. [Electronic resource]. – Retrieved from : https://www.oecd.org/tad/gvc_report_g20_july_2014.pdf.

Надійшла 6.10.2016

Бібліографічний опис для цитування :

Власюк, Т. О. Пріоритетні напрями забезпечення конкурентоспроможності України у сфері зовнішньоторговельних відносин / Т. О. Власюк // Науковий вісник Полісся. – 2016. – № 4 (8), ч. 1. – С. 99-105.